

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrasats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT

F. VIRELLA CASSANYES

Crítich musical, autor de *La ópera en Barcelona*, obra que ha lograt un éxit que aquí á Espanya alcansan Es de *La Publicidad* [pocas. una de las millors plomas, y dintre del món artístich té una reputació sólida.

CRÓNICA

LA MANIFESTACIÓ ESCOLAR

En 1893, quan fa cent anys justos de la immortal revolució francesa que va trasbalsar lo món, establint ab una gran forsa d'expansió violenta, las condicions de vida en que havian de desarrowllarse las llibertats modernes; en 1893, després de un sigle de lluytas y combats, coronat per un período bastant llarch de *llibertat ilustrada*, vevém de nou apareixer l' espectre trétich y repugnant de la reacció neo-catòlica.

Lo sigle XIX 'ns fa l' efecte de aquellas personas vellas, que haventne fet en la séva juventut de verdas y de maduras, al trobarse xacrosas y ab un peu al cementiri, se tornan devotas, passan la major part del dia en un recó de iglesia, y s' escandalisan y 's senyan quan se 'ls parla de alguna de las expansions y platxerías de la juventut.

Pero aixó que individualment observat es fins á cert punt natural y molt humá pél cas de que darrera de aquesta vida n' hi puga haver un' altra, no 's compagina gayre bé ab l' existencia de una colectivitat, composta perennement de personas de totas edats y condicions. Los sigles, en rigor, son divisions convencionales dels temps, y com á tals haurían de passar sense envellir. Cap inconvenient hauria de haverhi donchs, en que las postrimerías del sigle XIX siguessen un reflecte exacte de las darrerías del sigle XVIII.

Y no obstant, no es aixís. ¿Per quin motiu?

* *

Es precis convenir que l' us de la llibertat, al istil de la que aquí s' estila, lluny de vivificar, enerva.

Una gran part de las últimas generacions que han vingut á la vida no saben lo que ha costat guanyar lo dret de viure y de pensar lliurement. Al neixer s' ho han trobat tot fet: ho disfrutan maquinalment, y no 's preocupan poch ni molt de que un dia més ó menos próxim se puga perdre aquesta preciosa conquesta.

Per indiferencia, per descuyt, per poltronería, per no saberli donar tot lo valor que té realment deixan de vetllar per la conservació y prosperitat de un patrimoni adquirit per sos antecessors á forsa de sacrificis, derramant la sanch de las sevas venas, donant alguns cops la vida en holocauste.

Y aixís, á la sombra de la llibertat, la reacció 's reanima y 's reforsa, y á favor de la indiferencia de molts, guanya terreno de dia en dia.

Nosaltres creyém cumplir un deber donant un crit de alarma. Avuy encare es temps de contrarrestar las sévas maquinacions, de destruir las sévas cábalas: dintre de poch, tal vegada haurém fet tart.

* *

La reacció teotrática—la pitjor de totas—s' ensenyoreix de las altas classes socials. Molts dels que deuen la séva riquesa, 'l séu benestar á la desamortisació eclesiástica, avuy rendeixen parias á capelláns y frares. Com si la earn destinada al llop se 'n hi anés ella mateixa, aqueixas classes se deixan dominar y dirigir per la gent negra. ¡Y ab quina facilitat—ellas tant amants del pinyó—se desdineran en lo séu obsequi!

Demanéu recursos per montar un hospital, un assilo, una institució qualsevol de beneficencia ó de cultura, y no trobaréu un céntim. Valéuvos de un capellá ó de un frare, y diners á la gorra. Ab més facilitat que may los alcansan quan tractan

de aixecar una iglesia ó de construhir un convent ó d' establir un colégi d' ensenyansa.

L' ensenyansa sobre tot es lo qu' ells aspiran á monopolisar. Que se 'ls confihi la direcció intelectual de la infancia y de la juventut, aixó es lo que volen ab preferencia. Y desgraciadament ho lo gran. Deprimir las inteligencias, ofegar los sentiments generosos que brotan expontáneament de tot cor jove, inculcar los ideas restringidas sense horisóns; tal es la séva tasca. Lo séu fi está xifrat en crear generacions de hipócritas y d' eunuchs.

Y no es lo més trist qu' ells procedeixin aixís, sino que molts dels catedrátichs dels establiments oficials, segueixen la mateixa norma, convertintse en auxiliars del ultramontanisme. A l' any 66, en plé período revolucionari, las Universitats estavan plenas de catedrátichs liberals y demócratas; á l' any 93, en plé período liberal, están plenas de catedrátichs reaccionaris y ultramontáns.

* *

Aixís sols s' explica que de la Universitat de Barcelona, calificada per ells de *catòlica*, n' haja sortit una exposició demanant al govern que baix cap concepte permeti l' obertura de la capella protestant de Madrid. Cinchcentas firmas—segóns lo *Brusi*—suscriuhen la citada exposició. ¡Cinchcents escolars que demá tindrán títul académich y ab ell autoritat per exercir sobre 'l poble lligítima influencia, que surten á la defensa de la *botiga* dels capelláns, apenas una comunió dissident tracta d' establir un' altra *botiga* pera ferios la competencia!

¿No es aquest sistema sobradament significatiu y alarmant?

Ja sé jo que no tots los firmants de aquesta escandalosa exposició contraria á las lleys del Estat y á la tolerancia de cultes y á la llibertat de conciencia, obran moguts per l' amor que pugan professar á la unitat catòlica, ni molt menos.

Interrogant á un dels firmants, fill de un home polítich, avuy difunt, que s' havia distingit molt per sas campanyas en pró de la llibertat religiosa, va donarme á compendre á quin móvil verdader han obehit molts, tal volta la majoria d' ells:

—¿Cóm es—vaig preguntarli—que has suscrit una exposició tan inconvenient? ¿Qué diria 'l téu pare si visqués?

—No sé lo que diria 'l méu pare—'m va respondre—pero si li feya present que hi firmat per guanyar lo curs, tal vegada 'm perdonaria.

—¿Per guanyar lo curs?

—Sí, senyor: 'ls catedrátichs son molt neos, y tots los firmants de la exposició anti-protestant, tenim lo curs assegurat.

—Lo téu pare—li vaig dir llavoras—hauria estudiat tal vegada més de lo que tú estudias, y á fi de curs hauria tret bona nota, á despit del catedrátich.

* *

Aquí tenen pintats al viu los efectes de aquesta educació perniciososa y retrógada, que mata 'l punt d' honor, y á títul de restablir sols las formas vanas de un espiitualisme devot, fabrica hipócritas y egoistas de la pitjor especie.

Per aixó varem veure ab simpatia l' impuls dels estudiants que varen provocar lo *meeting* del diumenje al objecte de protestar contra tanta ruindat y tanta cobardia. Encare hi ha estudiants liberals que tenen lo valor de dirs'ho y de demostrarho públicament.

Al *Circo Equestre* varen reunir-se á l' hora con-

vinguda, á pesar de que ja 's deya lo que anava á succehir.

No sé quinas confrarias ó quinas associacions devotas s' havian conjurat per perturbar aquella manifestació liberal, y allá varen enviar los séus elements, aquells que apedregan á n' en Nosedal y que promouhen escándols com los del teatro del Olimpo, ratas de sagristia, pero ratas verinosas sempre, indignas de viure entre personas bén educadas.

Impedir á crits la lectura de la contra-exposició, que cap concepte injuriós contenia: aclamar al Papa rey y á Carlos VII en mitj de una assamblea liberal... ¿se vol dir á qué treu nás tot aixó?... Després de demanar la unitat catòlica, ¿se proposan impossibilitar l' us del dret de reunió? Es molt probable. Quan ells lo practican lo desacreditan: duenyos son de ferho; pero aquí tractavan de desacreditarlo quan lo practicavan los demés, quan lo practicavan los que per ser liberals més se l' estiman, y aixó constituheix un atentat indigne.

¿Qué la cosa va acabar malament, á cops de cadira?

No podia ser d' altra manera.

Los agents de l' autoritat estavan en lo cas de protegir enérgicament als reunits y no van ferho, siga per falta d' elements, siga per torpesa. ¿A quisino á la autoritat compeix l' amparo dels ciutadans en l' us dels séus drets, reconeguts per las lleys?

¿Y donchs? ¿Per qué havia de ser disolta una reunió estrictament legal?

La solució aquesta es molt més cómoda per l' autoritat, que 'l cumpliment del deber de castigar als perturbadors; pero aquesta solució donará alas en lo successiu á tots los enemics del dret de reunió, impossibilitant lo séu exercici.

Si es que no recordan qu' en lo Circo Equestre hi havia cadiras, y que las cadiras varen pendre la paraula y varen parlar ab eloqüencia.

Hi ha testas dures, dintre de las quals no hi pot entrar may ni un argument, ni una reflexió, ni un raciocini. En cambi, un cop de cadira hi entra de plé á plé y 's deixa entendre perfectament.

Qui no vulga pols que no vaji á l' era.

* *

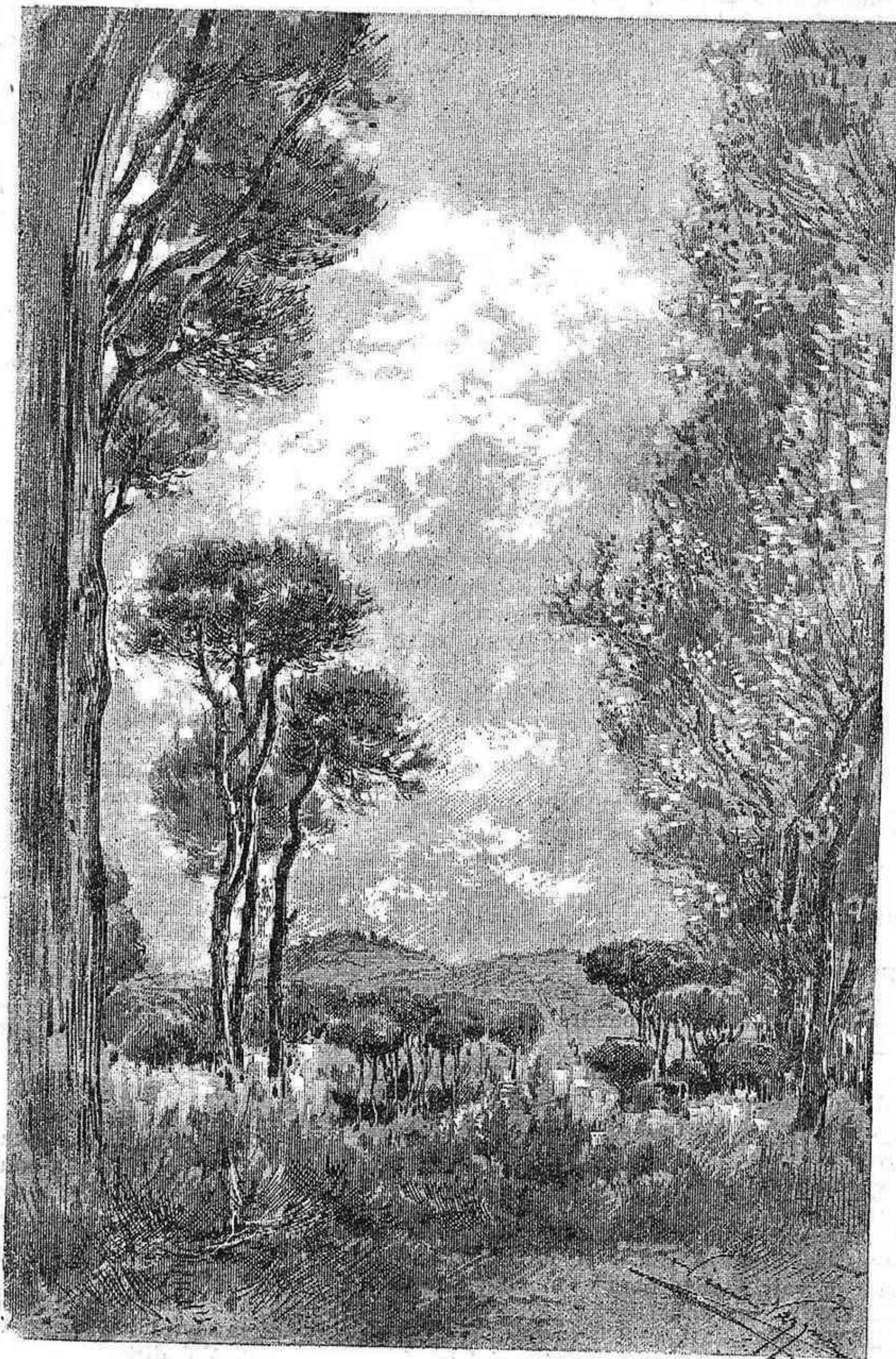
Precisament hem arribat á tal extrém que lo únich que fá falta son actes de virilitat que reanimin l' esperit públich, y coartin las audacias de la reacció ultramontana, que tot *nyau-nyau* s' ha anat escampant pél nostre país y amenassa dominarlo per complert.

Res hi vol dir que 'l Papa 's declari admirador de la República francesa, y que 'l clero 's mostri disposat á transigir ab lo socialisme.

Tot aixó es aixarop de cascalls pera fer adormir l' esperit liberal.

Y mentres l' esperit liberal dorm, la reacció 's reforsa y pren las sévas posicions. Mansa al comensar, per no cridar l' atenció, la veuréu creixer

CATALUNYA PINTORESCA

Prop de Sardanyola

en atreviment de dia en dia. Al principi se limitarà à remugar oracions en las iglesias; després sortirà al carrer à fer las sévas manifestacions; à continuació tractarà de impedir las manifestacions contraries; al últim, legal ó ilegalment, establirà l'intolerancia més absoluta.

Y tota reacció religiosa precedeix sempre à las reaccions polítiques.

Per aixó, avuy més que may, admiro 'l bon sentit de aquells vells progressistas mata-freres y empayta-capellans, que sembla que procedían per sistema, y no obstant tenian més que ningú l'instint de la salvació, quant ab tant afany purgavan de insectes danyins y malas herbas y feyan formiguers en lo camp en que las llevors de la llibertat havian de ser plantadas.

Los que 's burlavan d'ells perque eran tant aficionants al himne de Riego, han de reconeixer ara que sabian lo que 's feyan.

Y ja que avuy se parla ab admiració dels experiments maravellosos de 'n Brown Secquard, no será inútil mirar fins à quin punt sería possible adquirir linfa vital dels vells progressistas per inocularla à las noves generacions anémicas, evitant aixís la degeneració y la pérdua de las llibertats à tanta costa conquistadas.

P. DEL O.

SONET

—Oh nena candorosa sens igual,
la del nas bufonet y perfilat,
la dels peus petitets y coll nevat,
la dels ulls que quan miran ne fan mal;
la del cos modelat y escultural,
de llarga cabellera y blanch dentat,
la que à més de ser dona, n' es deitat,
imatje d'hermosura celestial;

la que té una vehueta molt divina,
la que serveix à casa de criada...

—Digui qué vol, *sinyó*, d'una vegada,
que no veu que se 'm crema la sardina?

—Donchs t'ho diré aviat, bella Tuyetas.
Avuy per esmorsar, fesme monjetas.

JOAN MANUBENS VIDAL.

BUSCANT TRAJE

—Santa nit. ¿No es aquí que diu que llogan vestits per disfressarse una persona?

—Encare que siga per disfressarsen dugas...

—¿Sí? ¿qué vol dir que n'hi ha de trajes per dugas personas?...

—Lo que vull dir es que... en fi, ja veurà: ¿qué desitja vosté?

—En quatre paraulas lo posaré al corrent del negoci y vosté 'm compendrà desseguida.

—*Amos á ver*...

—Uns quants amichs m'han convidat à un ball de máscaras, en que diu que tothom hi ha d'anar disfressat: homes y donas, grans y xichs, joves y vells.

—Endavant: ¿qué més?

—Pues ja está dit tot: que jo hi voldria anar, y haventme explicat que aquí trobaré lo que jo necessito, vinch à veure si m'atrassa un traje que 'm vaji bé à la cara y 'm fassi lluhir.

—Veji... ¿vol aquest?

—¿De qué es aixó?

—De seda de la més superior y delicada.

—No, no; vull dir à quin estament perteneix aquest traje.

—¡Ah! A la vista está: es de conde; pero de conde de bona familia; perque n'hi ha de tan ordinari, que se 'n haurian de donar vergonya de serho.

—Psé... ¿no sé qué li digui! Lo barret ab aquestas grans plumas no 'm cau del tot malament; pero aixó de no dur corassa...

—¡Ah! ¿'l vol de guerrero?

—¡Just! Un casco ben plé de reixas y claudinals, una corassa qu' enlluherni de tres horas lluny, y una llansa de las més llargas que tingui.

—Home... si ha de seguir 'ls méus consells, 'no vaji al ball ab semblant vestuari. No podrà ballar... y si 'l local es baix de sostre, potser la llansa no hi cápiga...

—¿Veu? Ab aixó trobo que té moltíssima rahó. Busquem un'altra cosa... ¿Qué li sembla à vosté?

—Per mí, no hi ha res tan bonich y elegant com la senzillés: vesteixis de pescador siciliá.

—Veyám, ensenyim'ho.

—Tingui: pantalóns arremangats, aquesta garibaldina, una camiseta viada à sota...

—¡Fora! No m'agrada: ho trobo massa ordinari. Se pensarian que per falta de quartos hi hagut d'enmatllevar la roba à algú peixater de la Barceloneta.

—¿Vol vestir-se d'*aldeano*?

—¿Aquells que surten à totas las comedias, figurant comparsas? Es molt vist.

—Donchs de *condottieri*...

—¿Condo... qué?

—Tierí: es un traje molt llamatiu...

—Es que jo apuradament no voldria uua cosa massa llampant: al contrari, preferiria algo lleuger y que fés gracia, sense grans gastos per part meva.

—Ja sé lo que li convé: disfressis d'Adán.

—¿Qui es aquest? ¿aquell del Fleuri?

—¡Ajá! Aquell mateix... Estich segur de que à vosté no li cauria mal...

—Bueno: ¿cóm es aquest traje?

—Senzillíssim: se posa una fulla de figuera ó un pámpol, y já está arreglat.

—¿Un pámpol al sombrero?

—Li adverteixo que Adán ha d'anar sense res al cap.

—¡Ah! Donchs no ho vull aixó: soch ja una mica calvo, y ab lo cap descubert se 'm veuria 'l defecte dels cabells... Vaja, ja es extrany que ab tanta roba com veig en aquesta sala, no hi haja res à propósit per mí...

—¡Si no acaba de decidir-se may!... Digui clar lo que vol... y ja veurà com immediatament li entrego...

—¡Oh! Lo que vull... ¡Jo ho sapigués lo que vull! Una cosa que m'escaygui.

—Parlém à pams: ¿ab quinas intencions hi vá vosté al ball?

—¿Jo? Per riure y... ¡qué diable! per veure si faig alguna conquista...

—¿Es dir que li convé un traje que 'l favoreixi?

—¡Angelal! Ara 's comensa à cremar...

—¿Vol deixarme fé à mí?

—Fassi... ¡ey! mentres no 'm fassi res de mal.

—Pues ara aném à sortir del pas desseguida. Perque à vosté 'l traje 'l favoreixi, es necessari que 's tapi bé, que no se li veji res absolutament de la séva persona.

—¿Vol dir?

—Ja hi pot pujar de peus. Ab una sola esqueta per hont se traslluheixi 'l séu cútis, pasterada ¡adios conquistas y adios tot!

—Nada, vosté hi entén més que jo ab aquestas cosas.

—Sí, senyor: per xo 'm permeto guiarlo... Miri ¿sab quín es lo traje quá e vosté li sentará á las mil *maravillas*? Aquest.

—¿Qué son aquestas pells?

—Un traje complert d' ós. Cap, mans y peus, tot queda tapat: la séva persona desapareixerá sota aquesta munió de llana despentina-da, y ningú, ningú es capás de conéixer.

—¿Y respecte á lo altre?... Aixó que deyam de las conquistas...

—Estigui tranquil: necessitará una conductora per emportárselas, y encara fent varios viatjes...

—¿De serio? Donchs no 'n parlém més: me quedo 'l traje d' os. Y has ta li dich una cosa.... ¿Quánt val de lloguer?

—Dos duros....

—Bueno: donchs á més dels dos duros, per cada conquista que fassi, li regalaré una pesseta de *plus*.

—Pues per diners que tingui, ja pot comensar á fer un empréstit de moltas mils pessetas al Banch d'España....

—¿Tantas creu que 'n faré?...

—Més que donas hi haja al ball.

—Nada: ja ho sentirém á dir....

Hasta la vista.

—¡Abur!... ¡Ah! Esperis: ¿la casa de socorro més próxima al séu sarau ja sab ahónt es?...

—La del carrer de Barbará.... ¿Per qué m' ho pregunta aixó?...

Per... broma...

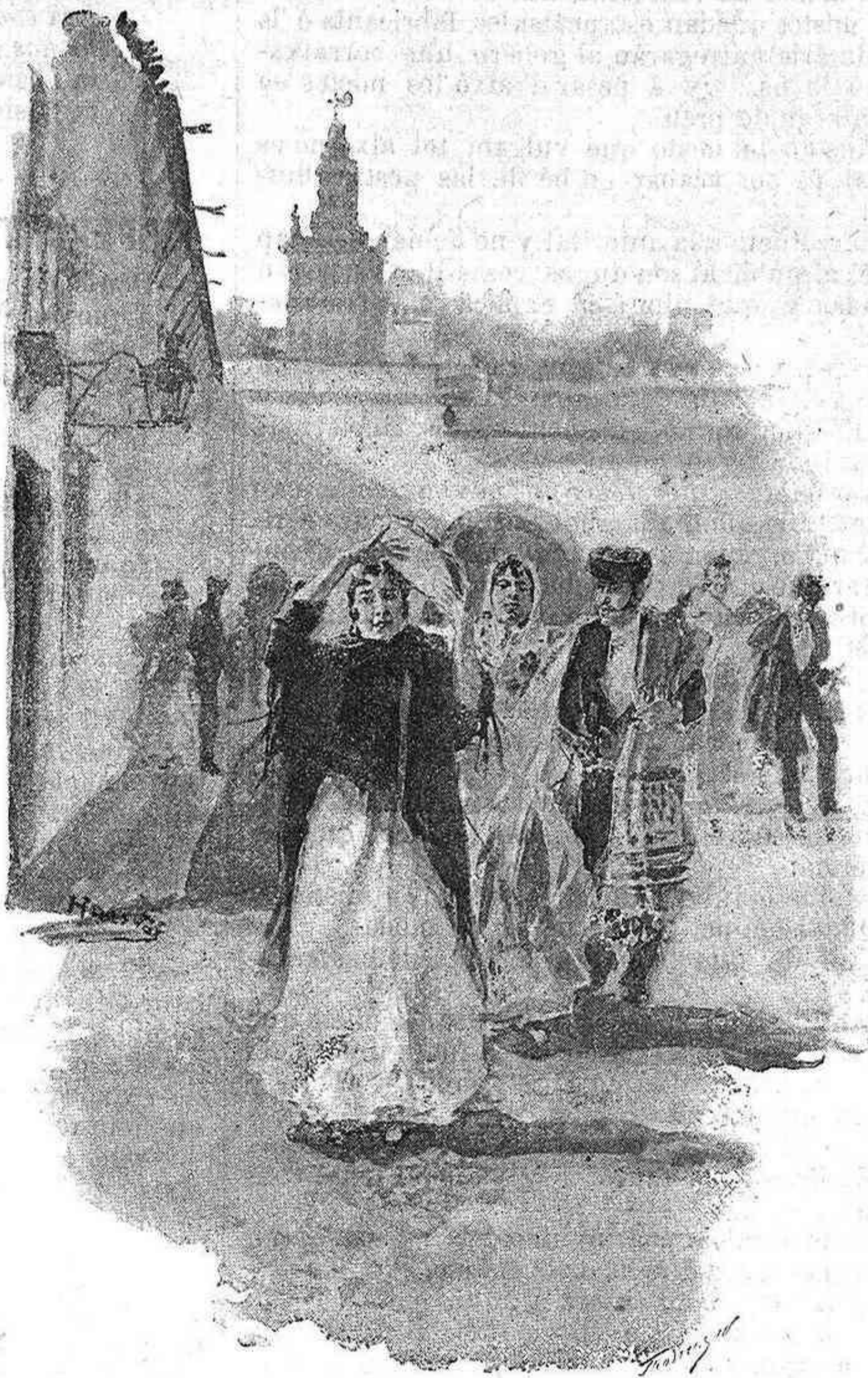
(*Quan l' home de la pell se 'n ha anat:*)

—Perque 'm sembla que aquest traje hauré d' anar á recullir-lo allí.

A. MARCH.

QUADROS DE SEVILLA

Allí per olivas bonas,
allí per gracia y salero;
¡allí, sobre tot allí
per bellugar lo pandero!

TORNARÁN...

Com al lluhir lo sol de primavera
l' auellet torna á fer niu en la llar,
las dolsas horas de plaher passadas
en nova primavera tornarán.

Com després del hivern y sas glassadas
l' arbre rebrota y s' ompla de fullam,
aixís passat l' hivern de nostra ausencia
l' arbre de nostra ditxa florirá.

Com al suau bes del sol tendras floretas
son calzer badan per gosar sos raigs,
alborejant lo sol de nostra ditxa
nostres cors plegadets se badarán.

Que després del hivern vé primavera,
y després de la nit lo sol brillant,
y després de la ausencia 'ls cors s' aplegan,
y després del patir vé lo gosar.

ANTÓN NART.

IMISTOS!

Sembla que aquesta vegada vá de veras.

Un dia d' aquests ens n'anirém al llit ab la santa tranquilatat del qui may ha estat regidor ni ha fet cap tort á ningú... y al llevarnos l' endemá, ens trobarém ab los mistos estancats.

Quan va comensar á divulgarse la noticia mesos enrera, los ánims van soliviantarse bastant, creyent que l' estancament de las cerillas havia de perjudicar á las classes consumidoras y especialment á las fumadoras.

Pero després va corre la veu de que aquesta novetat no alteraría 'l preu de las capsas en lo més mínim, y tothom va tranquilisarse, com qui diu:

—¡Ahí nos las den todas!

No obstant, á mida que la fetxa fatal va acostantse, los duptes del públich tornan á apareixer

y van presentantse una pila d' enredos y dificultats.

Desde luego hi ha una cosa que al contribuyent no pot deixar de ferli *admetlla*.

Los mistos quedan estancats; los fabricants ó 'ls arrendataris entregaran al govern una borrratxada de milions... ¿y á pesar d' aixó los mistos no aumentaran de preu?

Mírins'ho del modo que vulgan, tot aixó no es natural, ni pot acabar en bé de las nostras butxacas.

Donar diners á la autoritat y no demanarne cap de més al públich, son dugas cosas que 's pegan bofetadas y que ningú s' explica satisfactoriament.

Intrigat per aquest enigma y decidit á tréuren l' aygua clara, vaig determinar l' altre dia *fer llum* sobre l' assumpto; no, encenent mistos, sino senzillament interrogant als mistayres.

Las primeras *interviews* no 'm van donar cap resultat. A la qüenta la gent está per vendre cerillas, y quan veyan que jo tenia més ganas d' enrahonar que de comprar, me giravan la esquena ab molta política y se 'n anavan avall cridant:

—¡Miiiistos!

Tot ab tot, á copia d' encararme ab tants *comerciants* de cerillas com me venian entre mans, al últim vaig trobarne un que 's va prestar á conferenciar ab un servidor.

Pero aviat vam quedar entesos; millor dit, aviat no vam entendre res. Vejín sino 'l diálech que sostinguerem:

—¿Quina opinió 'n teniu formada dels mistos?

—Que 'ls de pet ja han passat de moda.

—Vull dir que 'n sabéu d' aixó del estanca-

ment.
—¡Ah! Ja li diré ab tota franquesa: lo únich que sé es que l' endemá mateix de la inauguració del *manipoli*, tiro 'l caixó enlayre y mudo d' ofici.

—¿De qué faréu?

—Vendré rosaris á la porta de qualsevol iglesia.

—Es dir, que ab aquest negoci no hi teniu confiança?

—Gens ni mica: per mí aixó dels mistos es un misteri més gran que 'ls de la Passió.

Y no 'l vaig poder treure d' aquí.

Afortunadament li havia comprat una capsa, y aquella capsa va ser per mi una verdadera revelació.

La tinch y encare la guardo. Lo séu aspecte exterior no inspira desconfiansa de cap classe: al contrari, més aviat tranquilisa al comprador. Diu un lletrero que hi ha al costat: *Caja sin trampa*. ¿Qué més hermós que aquest lema?

Pero al obrirla y tréuren un parell de mistos, un hom s' acaba de convence de que moltes vegadas las apariencias enganyan ... y las capsas també.

Dotze mistos—vaig contarlos una pila de cops—dotze mistos justos y cabals contenen las *cajas sin trampa*.

¿Será aquesta la explicació del misteri qu' enclou lo monopoli de las cerillas?

¿Será que 'ls milions que 'ls arrendataris donan al govern han de sortir d' aquest encisador *sin trampa* de las capsas que ara corran?

MATÍAS BONAFÉ.

:: + -

Al veure, Catarineta,
que 'm deixavas per en Pau,
vaig sentir tanta rabiola
que fins t' hauria escanyat;

pero després, quan van dirme
que á en Pau, ab un pam de nas
lo deixavas, per en Pere,
la rabiola 'm va passar.
Ara com més falsa 't miro,
menos sento ton engany:
ta falsía va ferirme;
ta falsía m' ha curat.

O. X.

¡ESPERANT VAIG PERDRE UN PLET!

—Deu lo guard'. Ja 'm té aquí un'altra vegada: estich que no puc h dir...

—Seguí, home, seguí: ¿ahont vá tan adelarát?

—¡Ay, Sr. Llambrechs!... aixó no es viure; he buscat per tot Barcelona, y res.

—Ja li vaig dir que no 's podia esser tant exigent. ¡Aixó es qüestió de paciència!

—¡¡Paciencia diu!! Pero com vol que tinga paciència si...

—Ja m' ho figuro... ja té rahó.

—Miris que estich que la camisa no 'm toca á la pell.

—¿Qué dú samarreta?

—Sí, senyor

—Aixís se comprén... digui... digui...

—¿Qué vol que li digui? Sols penas. ¿Las quatre? ¡Donchs fá quaranta vuit horas qu' está ab un crit etern!

—Be prou que m' ho figuro. Jo 'n vaig tenir un que feya lo mateix, y per poderme convencer lo vaig portá á can Clausolles.

—¿A casa en Clausolles?

—Sí, senyor; perque ab tot y esser metje, m' hauria jugat la fortuna d' un altre, que vá neixe ab un' orga dins del dipósit del ventre.

—Be, pero 'l séu devia tenir lo que li feya falta.

—Aixó si; perque jo no soch tant llepa fils. ¿Per qué no proba de donarli 'l biberón?

—¿Qué 's creu que no ho he probat?... ¡Pero cá! aixís que 's troba ab aquella goma á la boca, comensa á bufá que sembla que fassi bambollas de sabó. Vaig probar una munyeca, ¿sí? prou, prou, feya cada ganyota que semblava que tenia al davant lo procurador que li venia á cobrá 'l lloguer del pis... Jo no li puch donar res més. Ahir se 'm vá agafar al nás ab tal furia, que si 'm descuydo me 'l deixa igual qu' una neula... ¡Ja li asseguro que 'm vá bén descarregá 'l cap!

—No sé qué dirli—esperis un poch... devegadas á última hora...

—¡A n' ell si que 'm sembla que li ha arribat la última hora!... Oh, es que després de tot es un tussut de marca. ¡Ni ab cullereta tampoch vol saberhi res!!

—Se veu que li agrada tot net y pelat.

—¡Donchs, lo qu' es per ara ho té bén brut!... Si no s' espavila á treballar una mica, prou me sembla que se li embussará 'l canó de las sopas.

—¿Veu? no hagués despreciat aquella soltera...

—¡Vamos, home, vamos! no 'm parli d' alló; ¿qué 's pensa que vull que 'l meu fill contregui hábits extranyes?

—¡Fós una noya!...

—Just; es á dir que perque es noy ja pot... ¡Cá, barret! Un noy es una cosa molt delicada.

—¿Y aquella viuda?

—No 'm parli de viudas... Sempre estaria plorant. ¡Després si era tan lletja!...

—Veu; per tot troba taps.

—Sí; no hi vagi ab cuydado. Un exemple: jo quan era petit, diu la mamá que tenia un nasset

com una admetlla d' Arenys. Miri, veu ara, sembla una canalera.... ¿y sab de qué 'm vé aixó?

—Qué sab un; ¿potser vá caure?

—Res d' aixó.... es un empelt de la dida, que de mal nom li deyan *La Nassos*.

—No tinga manias, vosté lo qu' ha de mirar es la llet.

—¡Qué jo miri la llet!! ¡Vaya un fástich! Desde que vinch per aquí ja la he aburrida tota.... si aixó sembla una lleteria.

—Créguim, prengui la que li dich.

—¡May, cá! no, senyor, no.

—¿Pero, per qué?

—¿Qué no ha vist aquella cara?

—Pero la vol per vosté ó pél nen?

—¡Vaya una pregunta! Y es clar qu' es pél xicot.

—Donchs en ell totas li serán iguals.

—¡Disbarat, home, disbarat! no li vinch explicant qu' es lo *Senyó Remilgos*... Miri, la sogra es molt lletja, pobra senyora... ¡No s' hi pot fer res ab aixó! Donchs quan la veu fá com jo.... ¡sembla que vegi 'l mal esperit!.... En cambi 'l pren una viudeta d' aprop de casa, qu' es una xicota que fora la dida dels meus somnis.... donchs ja 'l té més trempat qu' una orga.

—¡Deixis de rahóns! Lo que necessita 'l nen es una bona dida: lo demés son trons y piulas.... Miris que 'l temps li vá passant, y á copia de tant volguer triar ne pot sortir gratantse 'l cap, com diu l' adagi.... Créguim, quan ell se trobi que pot satisfer la primera necessitat de tot ser vivent, per lletja que siga, l' adorarà com si fos una *Vénus*.

—¡N' ho cregui! fá com jo. Per bó que siga 'l dinar, si las estevallas son brutas, ja pot dir *cucut*, no puch menjar res.

—¡Bona fam de quinze días! A veure, esperis... Ara n' entrarà una.... ¿A quina hora heu vingut?

—A las deu.

—Bueno, está be: segui.

—¿Qué li sembla?

—¡Home! ¡psé! no 's pensi que m' enamori.

—¡Ja veurá, senyor meu! Tal volta s' ha equivocat. Aixó no es cap *Agencia de matrimonis*. ¿Ho comprén?

—¡Bé no s' enfadi!.... Te rahó.... ¡Jo ja volía veni ab la dona!.... ¿pero sab? A mí m' agrada véureho tot.

—En fi, decideixis y pensi que aquesta es lo número vint que li presento.

—¡Bueno, home, no s' incomodi! ¡Ay! sento més mareig que quant vaig á embarcarme.... Escoltéu, bona dona, ¿ja portéu papers?

—¡Pebers! ¿y qu' es aixó?

—¡Ay, quina parla, Deu meu! Aquesta deu es-
ser partidaria de les es.... Dona, 'ls documents que acreditin que sou casada.... que....

—Si ho torne á dir, d' un revés li desfaig aqueix nás que té! ¿qué 's pensa qui som jo? ¡Ay, lo dimontri de miquet! pos no m' insulta....

—¡Ay! me sembla que no vos he dit res de mal. ¿Quánts anys teniu? ¿qué menjéu gayre? ¿teniu lo dormi fort? ¿Quánts criaturas teniu?

—¡Ay, fill! sembla que 'm haji de pendre la filiació, si no li agrado diguiho. ¡Vaya unas preguntas!

—¡Tothom m' atropella! ¿Y quant voléu guanyar?

—Dotze duros.

—¡Dotze dimonis! Senyor, deume perdó.

—¡Y després m' ha de vestir!

—¿Y despullar?

—¡Ah, aixó no! Pero m' ha de fer regalets de

¿QUÉ PENSA?

¿Pensa ab lo ball que s' acosta?
¿pensa potsé en son amant?
¿pensa... ¡Vajin á saberho
lo qu' ella estará pensant!

tant en tant: mire la Tana, qu' es la filla d' un chermá méu, que viu d' así, d' así, al mateix costal de casa, vá venir á criar aquí....

—Donchs, miréu, anéu ahont vá criar la Tana. ¡Vaya un pit!

—¡Oh, si que 'l tinch! y sempre plé....

—No dona; vull dir que teniu molt pit per demanar tant, ¿qué 'us penséu que só un marqués? ¿Menjéu molt?

—Quatre á pats.

—¡Quatre! si jo ho fés aixís, me sembla que també criaria.

—¿Y donchs, per qué no ho fá?

—Perque 'm faltan aparatos. ¿No 'us vareu pas casá en dimars?

—¡Ay, no senyor! per la festa del Roser.

—¡Ja li asseguro qu' es tot lo refinament de pre-
visió paternall!

—Ja veurá, senyor Llambrechs.... un pare....

—Si, ha de esser pare.... pero vosté....

—¿Qué?

—¡Es un parássit!

—No l' entench!

—Bé, acabém: ¿se la queda ó no?

—Bueno, bueno, aném bona dona....

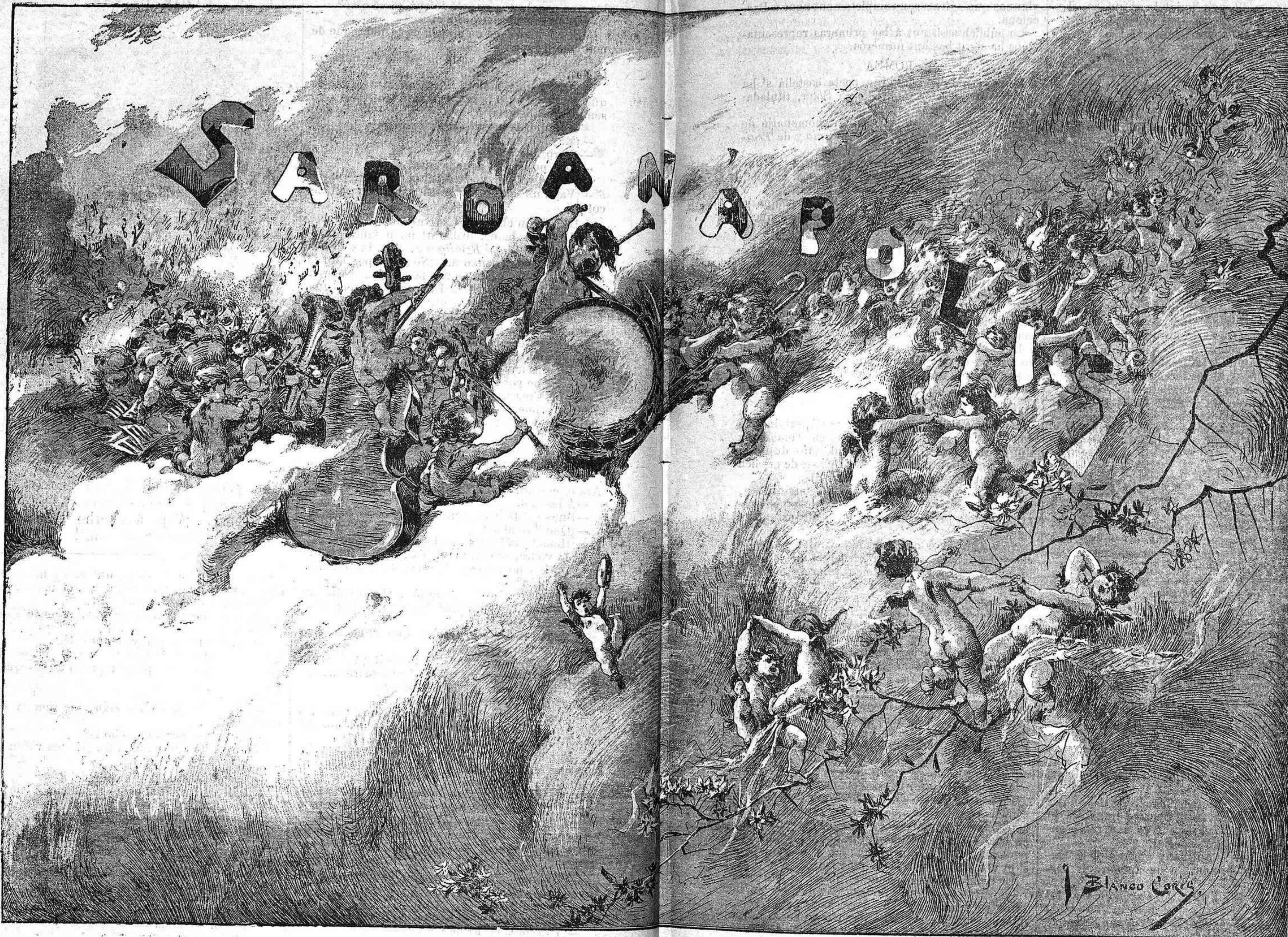
—Si, vaji á treure la fam de son fill. ¡Al últim!

—Senyor doctor....

—¿Qué passa?

—Hi ha una senyora molt lletja, y plorant com

ALEGORIA. (DE J. BLANCO CORIS).

¡Oh Bretón, Bretón, Bretón!
 Ta batuta soberana
 á tota la humanat
 ha fet ballar la sardana.

una Magdalena, que pregunta per lo senyó...

—¿Per mí? ¡ha dit molt lletja! Ja sé qui es. ¡La sogra! ¡Ay, Deu meu!

—¡Paco, Paco! Lo pobre Dominguet...

—¿Qué té? ¿qué li passa?

—¡Ay!

—No plori, no plori...

—¡Ay! Paco, lo pobre Dominguet...

—Acabi.

—¡S' ha mort!

—¿Qué diu? ¡Pobre fill meu, ara que tenia dida!

—¡¡¡Tableau!!!

ARTUR CARRERAS.

PRINCIPAL

Una funció escadussera: lo concert donat dissapte pels germans Estradé. Quatre germans, quatre pianistas. Tots quatre tocan ab afinació donant á las pessas notable colorit.

Dos d' ells, Claudio y Laureano, n' executan algunas com á solistas: altres foren executadas á dúo pel mateix Laureano y Joan Batista; y 'ls quatre germans alcansaren un triumfo tocant á quatre pianos la célebre tarantela de Gottschalk.

Intervingueren en lo concert altres elements, y 'l públich, qu' era distingit y numerós, sortí satisfet del teatro.

LICEO

La funció donada á benefici del mestre Mugnone vingué á interrompre las representacions de la ópera *Garín*.

Lo mestre ha sapigut captarse simpatías generals per l' acert ab que dirigeix las funcions líricas del Gran Teatro, y aquestas se manifestaren clarament la nit del séu benefici.

En aquesta funció 's vá donar á coneixe com á compositor. Una ópera en un acte, titulada *Il birichino* ó com si diguessim *Lo pillet*, y calificada de boceto pel séu autor, es una composició de argument melodramátich, que á duras penas pot enquistarse dintre de las limitadas proporcions de un acte. Aixís y tot, algunas de las pessas que conté revelan al músich coneixedor del teatro. Lo públich vá aplaudir, sobre tot al final de la representació, cridant á la escena als intérpretes Sras. Paolich y Boronat, y al Sr. Cotogni.

Al Sr. Mugnone se li van fer espléndits regalos.

CIRCO

Ha debutat la companyia d' opereta italiana. Sense ser una cosa superior, se compon d'elements regulars, distingintse la Sra. A. Tani, que canta y balla ab primor, y 'ls coros, entre 'ls quals, com es costum en las companyias d' opereta italianas, hi figuran las primeras parts quan en una representació no hi tenen paper especial.

En aquest exemple que tant ajuda al bon conjunt de las obras, hi haurian de apendre 'ls *sarsueleros* espanyols.

L' opereta de debut sigué *La Camargo*, y ab tot y portar la firma del mestre Lecocq, autor de tants primors, no es la més propia pera donar á coneixe una companyia.

Pero segons sembla, 'ls principals elements de que aquesta disposa, aniran presentantse en las

obras successivas, entre las quals se n' hi contan algunas quals títuls son completament nous á Barcelona.

Lo públich assistent á las primeras representacions ha sigut bastant numerós.

ROMEA

En conmemoració del gran poeta castellá s' ha estrenat una loa de 'n Frederich Soler, titulada: *La mort de 'n Zorrilla*.

En ella 'l teatro catalá paga un homenatge de admiració al autor de *D. Juan Tenorio* y de *Traidor, inconfeso y mártir*.

Com á tribut está bé, y hauria estat millor que no s'hagués representat més que una sola vegada, en la funció dedicada en honor al poeta.

Lo repetir-se dos, tres y més vegadas aquesta classe de produccions, fá creure al públich que 'l tribut piados se transforma en negoci lucratiu.

TIVOLI

Entre *Sobrinos del capitán Grant*, que son uns nebots que no 's cansan may de viatjar, y la reproducció del *Robinson petit*, que á pesar de contar ja tants anys, encare 's manté aixeridet y calavera, s' ha estrenat una sarsueleta en un acte que porta 'l títul de *El gorro de Fermín*.

Es una obra al estil de tantas com s' estrenan en los teatros per horas, y cumploix plenament lo séu objecte de fer passar al públich una estona divertida.

NOVEDATS

Lo drama titulat *Herencia de sanch*, original de don F. Dalmases Gil y D. A. Guasch Tombas ha tingut un éxit satisfactori, al qual, sens dupte hi haurá contribuít poderosament la classe de públich que omplia 'l teatro la nit del estreno.

Entre 'ls espectadors hi havia, segons diuen, numerosos amichs dels autors, y l' amistat es sempre benévola per naturalesa, y es molt just que 'n siga.

No vol dir aixó que 'l drama careixi de condicions. Está basat en primer terme en un assumpto senzill, clar y verdaderament interessant. Vé á ser una especie de cástich á una mala acció comesa per un home y aixó sempre resulta teatral. Lo protagonista, en sa juventut, havia abusat de una dona, tingué un fill d' ella y abandoná á la mare y al fruyt de la séva falta. Més tart, ja entrat en anys y enriqueit, se casá ab una dona jova, y aquesta 's vejé estimada per un metje jove com ella. Los sorprengué'l marit y sufri un atach apoplétich. Cuidat esmeradament pel metje, qui estava dup-tós de que 'l malalt s' hagués fet cárrech de son amor adúltero, se recobrá algún tant de sa malaltia y 's proposá venjarse. Pero quan se disposava á ferho, descubrí que l' amant de la séva dona era 'l séu propi fill, á qui havia abandonat. Al realisar aquest descubrimt, morí de pena.

Aquesta es la quinta-essencia de l' obra.

En son desarrollo s' hi descubreixen efectes escénichs que resultan, especialment al final dels actes, haventhi en cambi no pocas inexperencias, en quant á la preparació d'entradas y sortidas dels personatjes. L' instint dramátich s' hi veu; pero s' hi ven també la falta de práctica.

Lo llenguatge es, en general, prosaich y té escás relleu. Han de advertir los autors que cultivan la prosa pel teatro, creyentla més fácil que 'l vers, que no van del tot acertats si aixó pensan. La prosa teatral, sense perdre 'l tó y 'l color de la naturalitat, ha de ser correcta, y sobre tot ha de tenir clar-obscur, acentuació, vigor. No sempre

reuneix aquestes condicions la que parlan los personatjes d' *Herencia de sanch*.

De totas maneres, y prescindint de aquests defectes, los autors del nou drama han donat en la carrera dramática un bon pas, y aquest ha de deixarlos satisfets, pel bon éxit que ha tingut.

* *

S' está ensajant en aquest teatro pera estrenarse 'l próxim dimars dia 7, en la funció que 's donará á benefici del celebrat escriptor C. Gumá, lo juguèt cómic en un acte, *Lo marquès de Carquinyoli*.

CATALUNYA

L' estreno de la senmana es una sarsuela en un acte que porta 'l titul de *La cencerrada*, lletra dels senyors Perrin y Palacio y música del mestre Jimenez.

L' obra conté algunas escenas cómicas qu' excitaren contínuament las riallas del públich, y dos ó tres trossos de música agradables.

Condicions més que suficients perque la concurrencia l' aplaudís, conforme vá ferho, cridant á las taulas als artistas que ab tant acert la varen posar en escena.

N. N. N.

Un jorn, teninte en mos brassos,
foll d' amor te vareig dir:

—O 'm juras ser meva sempre
ó ¡haig de morir!

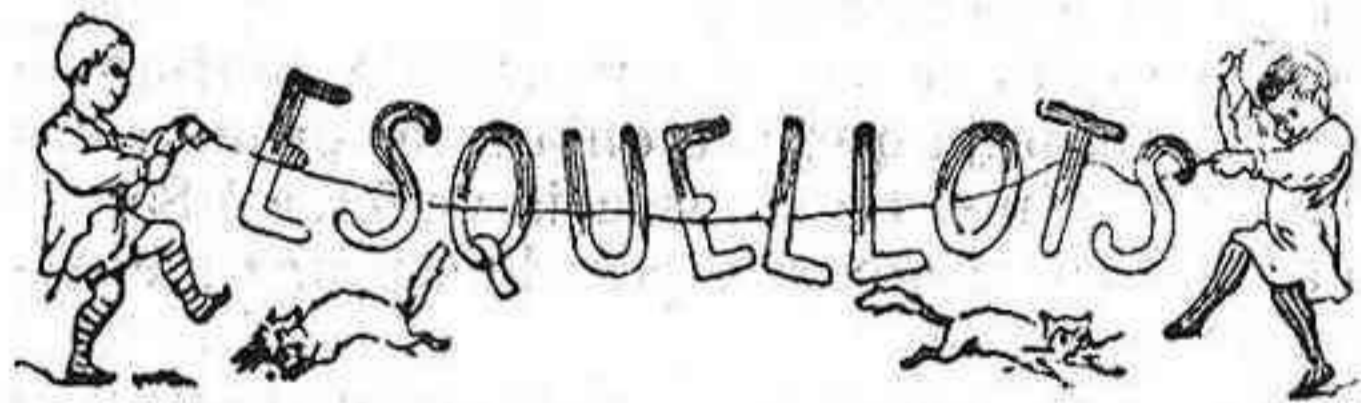
Y tu, dantme una besada
que may més oblidaré,
comoguda 'm respongueres:
¡Teva seré!

Pensant ab tu, vaig anarmen
y ab tu pensant, he tornat,
y ¡ara 'm dius que á ser d' un altre
t' han obligat!

Si quan jurares ser meva
del fons del cor te va eixir,
ab lo desconhort que 'm mata,
¡quant deus sufrir!

Mes si volias, perjura,
ab mon pobre cor jugar,
al véurem morir de pena
¡com deus gosar!...

J. PI VALLS.

Assegura *La Renaixensa* que del manifest que ha publicat la *Lliga de Catalunya*, anunciant que estava disposta á pendre la iniciativa pera la elecció de un bon Ajuntament, se 'n ha ocupat ab simpatía tot Barcelona.

Ilusió poética s' anomena aquesta figura.

Per *La Renaixensa* la ciutat de Barcelona está compresa en las taulas de pendre café de la *Lliga de Catalunya*.

* *

Precisament, un periódich catalanista com lo qui més puga serho, *La veu de Catalunya* de mos-

sen Collell, las emprén ab lo manifest fixantse en lo que té de inspirat en la conducta del célebre patró Aranya, en quant los *Lligats* tractan d' embarcar als demés, quedantse ells en terra.

Diu la *Veu*:

«La fórmula abstencionista del regionalisme catalá, es ben poch racional y acomodada al progrés de la causa.»

«La proba major de que *La Lliga* té un bon programa, y bons elements per complirlo, fora 'l bon resultat apreciable de la gestió de una ó varias personas que ab tal programa entressin al Municipi. Una agrupació que no ha fet la proba de sos bons pensaments y propósitos, no sembla tenir dret á fer un programa, negantse á donar gent per posarlo en obra.»

Aixís s' expressa *La veu de Catalunya*, y hem de confessar qu' en aquest punt la rahó li sobra.

Lo valor se demostra no pas reclutant quinto, sino anant á la guerra, colocantse á la vanguardia y exposant lo pit á las balas.

* *

Pero 'ls *Lligats*, per lo vist, á la sola presumpció de que algú pugui suposar que 'l pendre cartas

MEDITACIONS

—Pues com hi ha món
jo no l' he entés...
¿Per qué haurá dit
que 'n porto tres?

en la elecció de Ajuntament, respón á miras interessadas, ja 's fan enrera, y diuhen als demés:

—Anéuhi vosaltres á la Casa Gran, anéuhi vosaltres á sacrificar horas y reputació, rebent 'ls tiros de la maledicencia y de la suspicacia. Nosaltres ens quedarem á veure 'ls toros desde la barrera, y si no 'us espaviléu, quant vingui 'l cas unirém la nostra véu á la dels alborotadors qu' us befin y 'us insultin.

¿Qui tindrà coratje bastant per prestarse al sacrifici, quan los primers que haurian de imposarse'l lo refugen?

Vaja, convéncinse 'ls *Lligats* de que per jugar á homes son encare una mica massa criaturas.

Un sarauhista sumament conegut, per lo molt que ha fet parlar d' ell distintas vegadas, vá anar fá temps á trobar á D. Salvador Alavedra, contractista d' obras, demanantli que li deixés cent duros.

Lo Sr. Alavedra vá deixarn'hi cinquanta.

Algún temps després, haventli reclamat aquesta suma, lo sarauhista li vá respondre:

—Ja té 'ls hi colocat... ¡y ben colocats que 'ls tens!

—¿Cóm s' entén aixó?

—Sí, home: estich á punt de publicar un periódich per accions de 25 pessetas y n' hi suscrit déu en nom téu.

Y entregantli uns paperots, vá donarse per finiquitat de aquell deute.

Lo Sr. Alavedra, en un rapte de mal humor, vá rompre aquellas accions de un periódich que no surt ni surtirá may, apesar dels molts accionistas que conta, donant per perduts los cinquanta duros.

*
* *

Passaren alguns mesos.

Per fi hi hagué un cassino que plegá 'l ram, deixant alguns mesos de lloguer en l' ayre, un traslado de mobles fet precipitadament á favor de las tenebras de la nit, l' obertura de un altre cassino més modest en apariencia, en un pis de menos lloguer y per consegüent de menos compromisos.

En mitj de aquest tripijoch, lo citat Sr. Alavedra, contractista d' obras, rebé un recado del mateix sarauhista, dihentli:

—Fes lo favor de enviar uns paletas per fer algunas reparacions de poca monta en lo cassino. S' han de tirar á terra uns enváns... no es res.

Lo Sr. Alavedra hi enviá als operaris.

Y al cap de un quant temps, presentá 'l compte, que pujava 44 pessetas 85 céntims.

*
* *

Com si l' hagués tirat al pou.

Lo sarauhista feya l' orní. Lo Sr. Alavedra, per fi 's presenta á casa séva, y com lo sarauhista 's lleva tart hagué d' esperar més de una hora y mitja.

Ja eran las primeras horas de la tarde del di lluns quant sortí de casa acompanyat del Sr. Alavedra; aquest empenyat á cobrar á tota costa: lo sarauhista resolt á escorre 'l bulto.

Rahó del sarauhista:—Entente ab lo president del cassino.

Rahó del Sr. Alavedra:—Lo president del cassino, á mí no m' ha encarregat res: l' encárrech vás ferme'l tú, per lo tant págal.

Entre que no 'l pagaré... y que si que 'l pagarás, lo Sr. Alavedra y 'l sarauhista ván arribar á la porta del cassino. Lo Sr. Alavedra, perduda ja la paciencia, anava á fé un passament de comptes

una mica contundent, quant lo sarauhista, escorrentse com una anguila, vá ficarse dintre de la escala.

—¡Qué 'n tens de barra!—cridá llavoras lo senyor Alavedra.

Y 'l sarauhista, avisant un municipal allí prop, y recordantse que ha sigut regidor, lo cridá y digué:

—Guardia: davant dels tribunals vosté será testimoni de que aquest senyor m' acaba de dir que tinch barra.

Y se 'n aná tranquil escalas amunt á parlar als séus consocis qui sab de qué: tal vegada de las moltas amarguras que donan los inglesos, tal vegada de la necessitat de que tots ells, en las próximas eleccions municipals hi posin lo coll per reelegirlo regidor, per veure si aixís cobran.

*
* *

Publiquém tots aquests detalls per lo que puga convenir á las personas que hajan de tractar ab aquest subjecte. Procurin pendre las degudas precaucions.

Y si algunas de las que han tingut certas relacions ab ell, volen imitar al Sr. Alavedra, venintnos á contar lo que fá al cas, mirarém de publicarho, tant perque 'l próxim escarmenti en cap agé, com per donar tota l' amenitat possible á las columnas de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA. Las cosas del sarauhista sempre son divertidas per tot hom, menos péls qui, com lo Sr. Alavedra, 's quedan tant *divertits*.

Nostre bon amich, lo popular escriptor C. Gumá, 'ns encarrega que, en nom séu, los convidém á la funció que en son honor y benefici disposa la empresa del teatro de Novedats, per dimars que vé, dia 7 d' aquest mes.

Lo programa 's compón del juguet *Ensenyansa superior*; 26.ª representació de la revista en dos actes, *La llanterna mágica*; estreno del juguet cómich, *Lo marqués de Carquinyolí*, y la sarsuela en un acte, *Lo primer día*; es dir, quatre obras, totas ellas del Sr. Gumá.

Cumplim ab molt gust l' encárrech del nostre amich y ja ho saben: quedan convidats per dimars que vé.

La carn de moltó s' ha pujat.

Y aixó que 'l Sr. Marqués de Alella, en la reunió de carnicers va dirlos:

—No vull que la carn de moltó s' apuji: no ho consentiré de cap manera.

Al dia següent, carnicers y arcalde partian la diferencia. La puja que pretenian los primers era de 80 á 90 céntims. La transacció va ferse á 85.

Ab aquest sol rasgo está posada á proba l' energia del nou arcalde.

—¡Ell ray!—deya un fusionista—que li pujin lo multó poch se n' hi endona... ¡Mentres no li pujin los faisáns!...

¿Se recordan de aquella escena trágica ocorreguda en lo teatro Nacional de Buenos Ayres?

Un jove italiá y un periodista argentí, enamorats de la Pepeta Huguet, van disgustarse de mala manera. Durant la funció, l' italiá va donar una bofetada al argentí, en plena platea, y l' argentí, trayentse un revólver, va disparar dos tiros sobre 'l séu rival, deixantlo mort.

—Se representava *La Traviata*—m contava en Goula—y 'ls dos tiros ¡pam! ¡pam!... van dispararse á compás, sense discrepar lo més mínim.

CARA

—Lo jutje m'ha insinuat que jo guanyaré.
—A mí m'ha dit qu'es fàcil que guanyi jo.

Ab aquesta escena 's va acabar la funció... y l' empresa Bernis.

**

Al retornar la companyia à Europa, anava en lo barco lo cadàver embalsamat del italià, que quan era viu havia fet lo viatge de anada ab la mateixa companyia.

La Pepeta Huguet va quedar-se à Buenos Ayres. En tant los tribunals argentins declaravan exempt de responsabilitat criminal al periodista matador, y aquest ha acompanyat à la aplaudida tiple en son viatge, resolt à donarli la séva mà d' espòs.

Si l' Huguet accedeix à las sévas pretensions, se retirará de la escena.

En aquest cas la última nota que donará la tiple catalana, serà 'l sí davant dels altars.

Los balls de màscaras del Liceo cada any estàn més tronats, cada any son més insulsos y més sos-sos.

Aquest dia un subjecte que tracta de suicidarse, m' ho deya:

—No 'm tiraré un tiro, porque las armas de foch m' espantan; ni pujaré al terrat per llansarme daltabaix, porque l' altura 'm dóna vértich, ni m' envenenaré, porque morir envenenat fa gos; ni apelaré à un puro de la Tabacalera, porque no fumo. Per suicidarme, tinch pensat anar à un ball de màscaras del Liceo, y tinch la plena seguretad de morirme aquella mateixa nit sens falta de, fastidi, de fástich ó de totas dugas cosas à la vegada.

Lo govern ha acordat no costejar los funerals de ningú, ni 'ls del gran poeta nacional Zorrilla.

Lo govern té rahó fins à cert punt.

Si 'ls fondos del Estat s' han de invertir en funerals, guárdils per quan se li hajan de fer funerals à n' ell.

Y à propòsit de 'n Zorrilla, aquí va una anécdota curiosa:

Quan residía à Barcelona, es à dir, no precisament à la capital, sino al vehí poble de Sant Gervasi, era conegut y apreciat de tothom, desde las classes ilustradas fins als últims elements populars.

En vigílias de Nadal se retirava, y 'l sereno del

CREU

—Fet y fet, 'aixó' d' aquest parell de ximples tot s' ho menjará la justícia.

Passatge de la Pau ahont residia, al obrirli la porta li digué:

—Sr. Zorrilla, vull demanarli un favor.

—Digui—contestá 'l poeta.

—M' hauria d' escriure una décima.

A n' en Zorrilla li féu molta gracia aquella petició, y digué al porter:

—Estigas descansat: tindrás la décima.

Y cumplidor de la paraula, al dia següent entregava la décima al sereno, que féu servirla per felicitar al propietari Sr. Bofill.

Fins à tal extrém portava la séva amabilitat y condescendencia l' insigne poeta castellá.

LO TEATRO PER DINS

—¿Cóm ho tením aixó, senyoreta Elvira?
—¿Cóm?... Ja ho veu.

En un dels últims sorteigs de propietaris per formar part de la comissió d' Ensanxe, va sortir elegit lo Sr. Ragull, de idees conservadoras.

Es inútil dir que 'l sorteig varen ferlo 'ls conservadors.

Ara bé: á algú se li va antoixar que 'l tal senyor Ragull havia presentat la dimissió, y encare que 'l Sr. Ragull, segons diu *La Dinastia*, no ho havia fet, per dimitir se 'l va donar. Qui va donarlo per tal sigueren los fusionistas.

Los quals devían pensar:

—Com que ' diu Ragull, deurá estar sempre *ragullat*, y estant *ragullat* tampoch [podria pendre dart en las discussions. Per lo tant, lo millor será que 'l dimitim.

La vacant del Sr. Ragull havia de provehirse per sorteig, y per sorteig se va provehir.

Y ara vegin lo qu' es la sort.

Aixís com en temps dels conservadors la sort tocava sempre á un conservador, en temps dels fusionistas la sort ha tocat al fusionista senyor Marcet.

En aquests casos, la sort se declara sempre ministerial.

A lo menos los que fan aquesta manipulació haurian de tenir suficient franquesa per cridar com aquell:

—Señores: BOLA VÁ!

Un pagès explicava un plet que havia tingut y que havia sigut fallat en contra d' ell, sense saber l' infelís á qué atribuhirho.

—Jo prou me creya tenir rahó—deya ab amargura—y á fé que la tenia; pero desde que l' *amvocat* va comensarme á parlar del *Recristo* civil y del *Cólich pardal*, ja 'm vaig veure perdut.

Ab motiu de las guerras continuas que algunas nacions europeas sostenen ab los indigenas del Africa ab l' afany d' establir alli colonias y civilisar aquellas tribus, guerras en las quals tanta sanch se derrama, deya un observador imparcial:

—¡Cosa singular! Las nacions d' Europa diuen que volen obrir los ulls de aquells pobles á la llum de la civilisació y del cristianisme; pero la veritat es que avants de batejarlos ja 'ls rompen *la crisma*.

CANTARS BILINGÜES

*En la oscuridad de un templo
ví que orabas con fervor:
vaig volé' un petó donarte
y vaig donarlo á un rector.*

S. MALONDA.

*Dos cosas hay en la vida
imposibles de obtener:
casarse y no tenir sogra
y no dur banyas després.*

J. JAIMITO.

*Ya no me asomo á la reja
do me solía asomar
perque al frenté hi viu un sastre
que un vestit me vá fiar.*

ROSSENDO PONS.

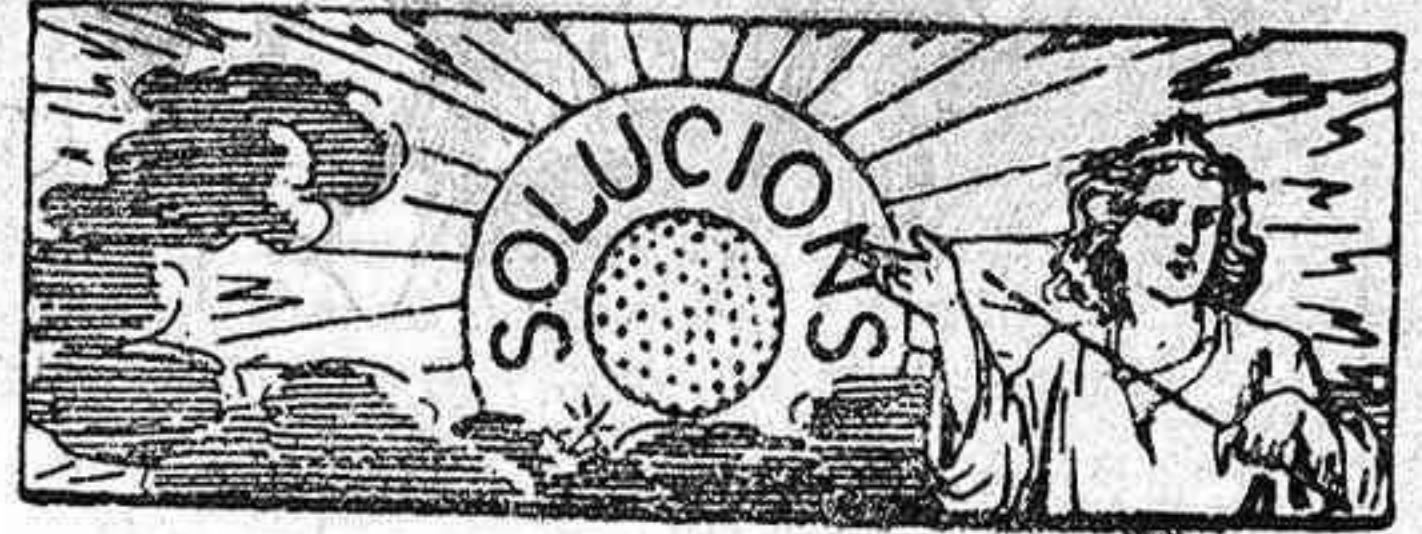
*En invierno no hay claveles
porque el frio los marchita;
pro hi ha llomillo, bolets,*

butifarras y salsitxas.

A. CASADEMUNT.

*Quando yo me esté muriendo
siéntate á mi cabecera,
y si es que vols que no 'm mori
digas qu' hem tret la primera.*

SASAC.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA 1.ª—*Ho-me-o-pa-ti-a.*
- 2.ª ID. 2.ª—*Vi-na-gre-ras.*
- 3.ª MUDANSA.—*Gata—Xata—Rata—Mata.*
- 4.ª ANAGRAMA.—*Oli—Lió.*
- 5.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Fulgencia.*
- 6.ª TERS DE SÍLABAS.—A G U S T I
G U S T A V O
T I V O L I
- 7.ª GEROGLÍFICH.—*Per sobrassadas Mallorca.*

XARADAS

I

Al company de lletras J. B. «Mayet»

BROMETAS DE CARNAVAL

—«¡Senyó y senyora pel ball!»

—«¡compro y vench pel ball! ¿Li falta un titul? ¿Vol un senyor?»—
los revenedors cridavan
per la Rambla. Compro un titul,
lo pago, me 'n vaig á casa,
y ja 'm tenen fet un llum
desde 'l cap á las sabatas.

Entró al Liceo, y entre aquella
tres-quarta-quinta de máscaras,
jo anava fent... *simulacros*
ab los ulls per totes bandes,
quan al cap de poch me sento
que 'l bras m' agafan y...—Vaja,
dich, ja s' ha posat á ploure.—
Mentrestant una que anava
de *bugadera escocesa*,
ab veu de canari mascle
vá dirme:—¿Tú també aquí?
mira, mira l' *Staramsa*,
diu á un altre de *sis sis*
que anava de *militara*.

—Ah, ¿'u ets aquell que á LA ESQUELLA
fabricas tantas xaradas?

—¿Qué 't sab greu?—Molt al contrari,
perque creu que molt m' agradas.

—¿Si?... també m' agradas tu
ab aquest parell de camas

qu' ensenyas, y aquesta boca
tan *tot*.—¿Que te 'n burlas?—Y ara...

dos digam, soldat de fira,
¿qu' ets soldat ó be *soldada*?

—¿Qué vols veure? la llicencia?

—De segur que la dús falsa:

DEMÀ DISSAPTE DIA 4

NÚMERO
EXTRAORDINARIde
LA CAMPANA DE GRACIA

DEDICAT AL ILUSTRE CATALÀ

D. JOAN PRIM

Ab motiu del aniversari de la memorable

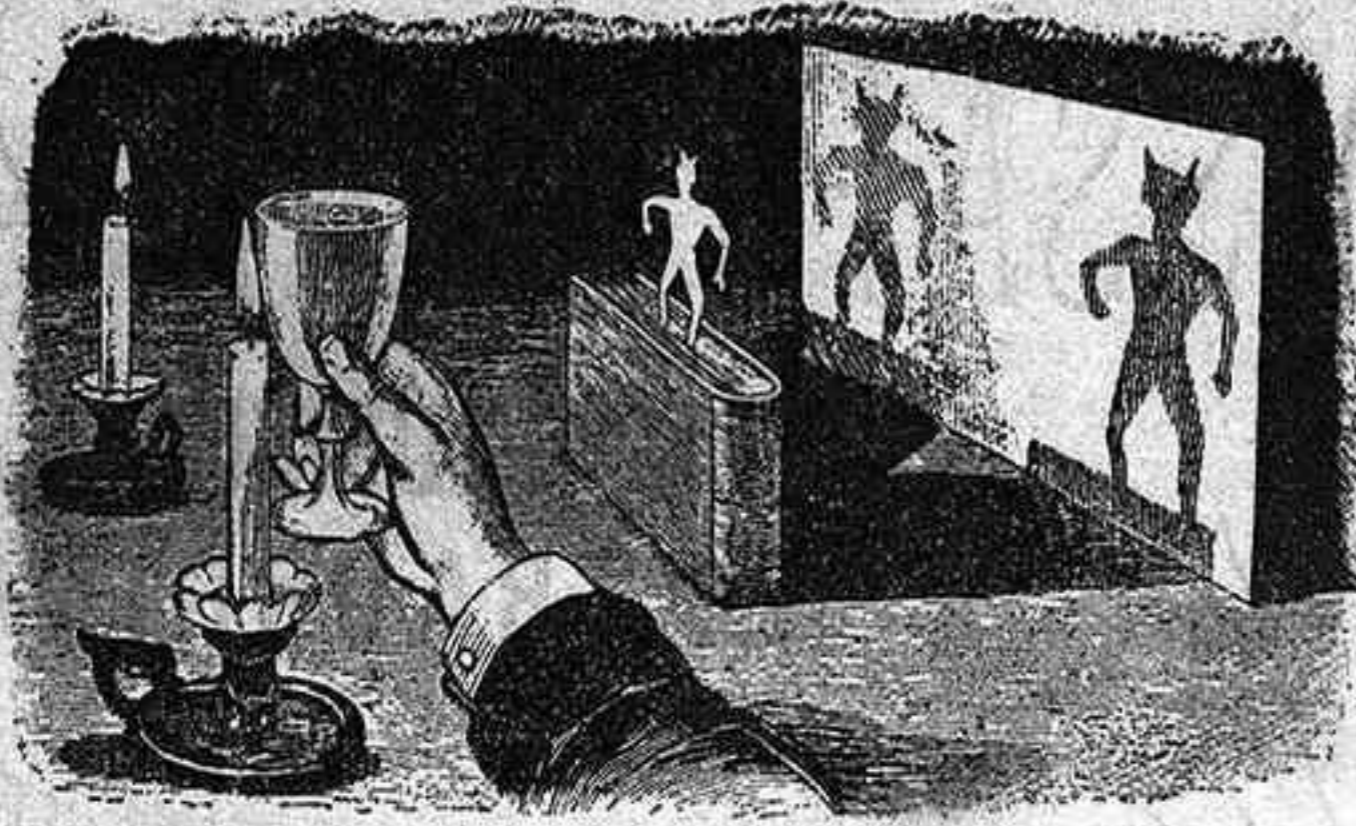
BATALLA DE TETUÁN

y de la inauguració del monument que sos paysáns de la ciutat de Reus li dedican

Lo text s'ocuparà dels fets més brillants de la séva vida militar y política, narrantse ademés infinitat d'anécdotas, que pintan lo caràcter enérgich de tant important home públich.

La ilustració serà espléndida; contindrà: Alegoria glorificant á Prim y als voluntaris cataláns.—Retrato de la mare del general Prim.—Retrato de Prim.—Armas de Reus.—Escut d'armas del general Prim.—Prim conduhint á la victoria als voluntaris cataláns (inspirat en lo quadro de Regnault).—Estatua eqüestre del general Prim, en lo monument que Reus acaba d'erigirli (del escultor Ll. Puiggener) —La retirada de Méjich (baix relleu del monument).—La batalla dels Castillejos (altre baix relleu).—Assassinat del general Prim en lo carrer del Turco de Madrid.—Amadeo I al arribar á Madrid visita 'l cadaver del general Prim (inspirat en lo quadro de Gisbert).

DISTRACCIÓNS CASULANAS

LO DIABLE VERT

Colocan una pantalla vertical davant de dugas espelmas, y entre la pantalla y 'ls llums hi posan una figureta, un diablet retallat de cartró.

Agafin ara un vas d' aygua una mica tenyida de color vermellós y colocantlo entre las espelmas y 'l diable, las dugas sombras marcadas en la pantalla resultarán, una del color del aygua y l' altra verdosa.

Tirin cervesa en lo vas en lloch d' aygua, y 'ls dos diables serán, l' un del color de la cervesa, l' altre violat.

En fi, tenyeixin una mica l' aygua ab blau de planxadora, y tindrán que las dugas sombras son, l' una blava, l' altra de color de taronja.

Es aquest un joch que, fet ab cuydado, entreté molt.

bé ¿qué ballém aquest vals?
 —Ja hi estém anant.—Donchs alsa;
 agáfat ben fort, no tingas
 tres; (recristol com balla...
 vaya un *mort* hi arreplegat.)
 ¿Qué potsé 't roda 'l cap máscara?
 —No, home, no; no 'm roda res.
 —(Redeu, quina trepitjada!
 si gayres me 'n tens de set
 com aquesta, pleguém;) calla;
 tu, com es que aquesta orella
 no la portas foradada?
 —¿Que m' hi vols fé 'l forat tú?
 —Que te l' hi fassi ta mare.
 —¿Sabs que tinch *primera-inversa*?
 —Donchs, si 't destapas la cara
 te la fare passar.—¿Si?
 doncas vaig á destaparme.
 Dos cuydado ¿eh?—Vols callar...?
 (ja ets meva ja; no t' escapas...)
 —Donchs... té.—(¡Aixís te reventessis!)
 —¿Qui soch? ...—(¡Lo porter de casa!)

J. STARAMSA.

II

Proposició es ma *primera*,
 consonant es la *segona*,
 poble catalá, *tercera*,
 Tot, carrer de Barcelona.
 CINTET BARRERA Y CARGOL.

MUDANSA

Lo nebot de 'n Pau Ribot
 que 's diu tot y es molt total
 l' altre dia caygué al tot.

IGUALADÍ.

TRENCA-CLOSCAS

CONSTANTINO MORA Y PLA

Formar ab aquestas lletras lo nom de dugas capitals:

UN JOVE PRIM.

INTRÍNGULIS

Buscar una paraula que anantli trayent una lletra del darrera, digui: primera, una joia; segona, agrupació; tercera, part del cos humà; quarta, vegetal; quinta, apellido; sexta, consonant.

UN FUMADOR.

CREU DE PARAULAS

Primera ratlla vertical y horisontal, per pescar; segona, part de la persona; tercera, nom d' home; quarta, capital; quinta, crit de avis; sexta inversa, nota musical.

JUAN C. MARTÍ.

GEROGLÍFICH

o ENGANYS +

o ENGANYS +

NAS DEE PUNTA ESPANYOLA.

FILLAS DE EVA

Fot. Adéle.—Viena.

Una dona així á propet
 y deu mil duros de renda...
 ¡Ves qui 's recorda dels cambis
 ni pensa ab la glossopeda!...

Barcelona.—A. López Robert, impresor.—Asalto 63.